

Qarabağa qayıdış Qərbi Azərbaycana qayıdışın müjdəsidir

Qərbi azərbaycanlıların öz doğma yurdlarına qayıdışı tarixi bir zərurətdir. Ədalətin bərpası, soydaşlarımızın təməl hüquqlarının təmin edilməsi istiqamətində növbəti addımdır. Hər kəsin öz əzəli vətəninə yaşamaq hüququ var və bu hüquq beynəlxalq konvensiyalarda öz əksini tapıb.

müəyyənləşdirdiyi tapşırıqlara uyğun olaraq ölkəmizdə Qərbi Azərbaycana qayıdışla bağlı konsepsiya qəbul edildi. Sistemli layihələrin həyata keçirilməsinə başlandı.

Butün istiqamətlərdə olduğu kimi, ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin Qərbi Azərbaycana qayıdışla bağlı səsləndirdiyi fikirlər və bu tezislərdən irəli gələn məsələlər Naxçıvanda daim diqqətdə saxlanılır. Muxtar Respublika ictimaiyyəti, ziyalıları, alimləri bu yöndə öz birliklərini nümayiş etdirirlər.

Bu istiqamətdə atılan ən mühüm addımlardan biri də ölkədə ilk dəfə olaraq "Qərbi Azərbaycana qayıdış" festival-konqresin reallaşdırılmasıdır. 23-24 noyabr 2023-cü il tarixlərində Naxçıvanda "Qərbi Azərbaycana qayıdış" adlı festival və hər il davam etməsi planlaşdırılan "Qərbi Azərbaycana qayıdışa gedən yol" adlı konqres keçirildi. Festival-konqresin əsas məqsədlərindən biri də tarixi ədalətin bərpə edilməsi yolunda Prezident İlham Əliyevin yurd-yuvasından didərgin, qaçqın düşmüş Azərbaycan türklərinin tarixi haqlarının bərpasına istiqamətlənmiş siyasətin elmi əsaslarla həm yerli, həm regional, həm də beynəlxalq səviyyədə işıqlandırılmasına nail olmaq, ölkənin müxtəlif universitet, akademiya və elmi-tədqiqat institutlarında, həmçinin qardaş Türkiyə universitetlərində fəaliyyət göstərən tədqiqatçıları bir araya gətirmək, onların Qərbi Azərbaycana bağlı əldə etdikləri elmi yenilikləri dinləmək və fikir mübadiləsi aparmaq idi.

Festival-konqresdə Müzəffər Ali Baş Komandan, ölkə Prezidentinin ziyalıları, tədqiqatçılar qarşısında qoyduğu strateji tapşırıqların icrası istiqamətində ölkə alimləri, mədəniyyət və sənət adamları bir araya gəldilər. Qərbi Azərbaycandan zorla köçürülən soydaşlarımız bu elmi, mədəni-kültüvi tədbirlərdə birləşdilər.

Son yüzillik tariximizdə ilk dəfə Qərbi Azərbaycan maddi-mədəniyyət nümunələri, sənət əsərləri, ailə-məişət ənənələri, milli geyim kolleksiyaları, zəngin folklor və şifahi xalq ədəbiyyatı nümunələri, mahnıları, yallıları, aşıq havaları, rəqslər təqdim edildi. Mövzu ilə bağlı filmlərin təqdimatı, Naxçıvan Dövlət Universitetinin kulinariya sərəgisi, tarixi və müasir rəsm əsərləri, dekorativ tətbiqi sənət əsərləri, kitab, monoqrafiya, məqalələr, yaradıcılıq nümunələri kompleks şəkildə nümayiş olundu. Naxçıvan Dövlət Universitetində keçirilən konqresdə 17 bölmə iclasında ölkəmizin müxtəlif elm, təhsil müəssisələrinin alimlərinin 200-dən artıq mövzuya

dair məruzələri dinləndi.

Bu il də 21-22 iyun tarixlərində keçirilən növbəti "Qərbi Azərbaycana qayıdış" festival-konqresi ötən il olduğu kimi Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəliyi, Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi, Naxçıvan Dövlət Universiteti və Qərbi Azərbaycan İcmasının birgə təşkilatçılığı ilə reallaşdırıldı.

Ötən ildən fərqli olaraq builki festival Zəngəzur Milli Parkında, Batabat yaylağında, konqres isə Naxçıvan Dövlət Universitetində keçirildi. Naxçıvan şəhərində Ulu Öndər Heydər Əliyevin Muzeyini ziyarətlə başlayan festival-konqresin rəsmi açılış tədbiri Zəngəzur Milli Parkında, Batabatda rəsmiləşdirildi. Naxçıvan Dövlət Universitetinin Tələbə Teatr Studiyasının "Dərələyəz" kompozisiyası ilə başlayan tədbirdə Qərbi Azərbaycana həsr olunmuş video-çarx nümayiş etdirildi. Festival-konqresi Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəsi Fuad Nəcəfli açaraq Qarabağa və Şərqi Zəngəzura Böyük qayıdışın davamı olaraq Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə Qərbi Azərbaycana da qayıdışın qısa vaxtda reallaşacağını tədbir iştirakçılarının diqqətinə çatdırdı. Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil naziri Emin Əmrullayev, Naxçıvan Dövlət Universitetinin rektoru Elbrus İsayev, Qərbi Azərbaycan İcmasının İdarə Heyətinin sədri, Milli Məclisin deputatı Əziz Ələkbərli və digər çıxış edənlər Qərbi Azərbaycana qayıdışın ləyaqətli şəkildə reallaşacağına əminliklərini ifadə etdilər. Ardınca "Qərbi Azərbaycana qayıdış" olimpiadası qalibləri mükafatlandırılıb, Naxçıvan Dövlət Universiteti və Azərbaycan Milli Konservatoriyasının sənət adamlarının ifasında konsert proqramı, Naxçıvan Dövlət Universiteti Musiqi Kollecinin təqdimatında "Misri" kompozisiyası nümayiş olub.

Bu ilki festival-konqresdə Qərbi Azərbaycandan olan iki gəncin toy mərasimi keçirilib. Qərbi Azərbaycan toy adətləri: "Elçilik", "Nişantaxma", "Paltarbiçmə", "Çörəküstü", "Xına" "Gəlincökürmə" kimi mərasimlər nümayiş olunub. Naxçıvan Dövlət Universitetinin Texnologiya Mərkəzi tərəfindən Qərbi Azərbaycan mətbəxinə məxsus olan kulinariya sərəgisinə 60-dan çox yemək, 44 çeşid meyvə və meyvə qurusu, 30 adda müalicəvi bitki, 94 növ mürəbbə, 12 adda bitki çayı, 13 növdə şirniyyat, 20-dən çox adda xoşab və meyvə şirəsi çıxarılıb.

Festivalda Qərbi Azərbaycana məxsus 11 mahalı əks etdirən çadırlarda muxtar respublikanın icra hakimiyyətləri və dövlət qurumları tərəfindən müxtəlif sahələri özündə əks etdirən sərgilər təşkil olunub. Sərgidə Qərbi Azərbaycan mədəniyyətinə aid milli geyim nümunələri, məişət əşyaları, quramalar, xalçalar, keçə sənəti nümunələri, bədii tikmələr, Qərbi Azərbaycan xəritəsini əks etdirən dekorativ sənət nümunələri, Qərbi Azərbaycanı təbliğ edən suvenirler, müəllim və tələbələr tərəfindən hazırlanmış Qərbi Azərbaycana məxsus tarixi abidələrin maketləri, rəsm əsərləri, etüdlər təqdim edilib.

Festival-konqresin ikinci günü Naxçıvan Dövlət Universitetində davam edib. 7 istiqamət üzrə 30-a yaxın bölmədə 300-dən çox məruzə dinlənilib. Konqresdə ölkənin müxtəlif universitet, akademiya və elmi-tədqiqat institutlarında, həmçinin qardaş Türkiyə universitetlərində fəaliyyət göstərən tədqiqatçılar bir araya gələrək Qərbi Azərbaycana bağlı əldə etdikləri elmi yenilikləri müzakirə edib, fikir mübadiləsi aparıb, Qərbi Azərbaycanın tarixi, mədəniyyəti, iqtisadiyyatı, incəsənəti ilə bağlı araşdırmalarını təqdim ediblər. Festival-konqresdə 10-dan çox Qərbi Azərbaycanın müxtəlif sahələrini əks etdirən kitab təqdimatları keçirilib. Festival-konqres ölkə mediası daxil olmaqla ümumilikdə 190 adda qəzet, jurnal, televiziya, xəbər saytlarında işıqlandırılmışdır. Eləcə də 20-dən çox xarici ölkə mediasında yer almış və həmçinin bundan narahətçilik keçirən Ermənistan mediasında təşviş səbəb olmuşdur.

Festival-konqresin gedişində Prezident, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin dediyi: "Bizi Qərbi Azərbaycana böyük qayıdış gözləyir" hədəfi istiqamətində bütün iştirakçılar tərəfindən birlik və əminlik ifadə edilmiş, Qərbi Azərbaycanda ermənilərin və onlara havadarlıq edənlərin xalqımıza qarşı məqsədyönlü şəkildə həyata keçirilən etnik təmizləmə və soyqırımı siyasəti, milli faciə və vandalizm faktları geniş şəkildə ictimaiyyətə çatdırılmışdır. Ermənilərin doğma torpaqlarımızda yerləşdirilmələri, azərbaycanlıların planlı surətdə doğma yurdlarından qovulması ilə bağlı tarixi faktlara söykənilmiş, yeni, dolğun məlumatlar təqdim edilmiş, Qərbi Azərbaycana məxsus maddi mədəniyyət nümunələri nümayiş olunmuş, etnomədəni siyasətin qurbanı olmuş yer adlarımızın - toponimlərin, oyonimlərin, hidronimlərin dəyişikliyə məruz qalmasının tarixi faktlara söykənərək elmi əsaslarla təsdiqinə və dünya elmi ictimaiyyətinə çatdırılmasına çalışılmışdır.

Butün istiqamətlərdə olduğu kimi, ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin Qərbi Azərbaycana qayıdışla bağlı səsləndirdiyi fikirlər və bu tezislərdən irəli gələn məsələlər festival-konqresin iştirakçıları tərəfindən gündəlik fəaliyyət istiqaməti olaraq müəyyən edilib.

Xalqımız Müzəffər Ali Baş Komandanın qüdrəti və apardığı uğurlu xarici və daxili siyasəti sayəsində Qərbi azərbaycanlıların da öz doğma torpaqlarına qayıdacağı günün uzaqda olmadığına tam əmindir və öz liderinin ətrafında sıx birləşərək yeni qələbələrə zəmin yaradır.

*Arzu ABDULLAYEV,
Naxçıvan Dövlət Universitetinin
prorektoru, tarix üzrə
fəlsəfə doktoru, dosent*

